

378.147(082)

Т 78

*Міністерство освіти і науки України
Криворізький державний педагогічний університет
Кафедра педагогіки і методики трудового
та професійного навчання*

**ТРУДОВА ТА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА
МОЛОДІ НА ЗАСАДАХ ОСОБИСТІСНО
ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ**

*Присвячено 75-річчю Криворізького
державного педагогічного університету*

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції (21-22 жовтня 2004 р.)

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ УСПІШНОГО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Дана стаття присвячена проблемі формування у майбутніх учителів професійних умінь використання лінгвокраїнознавчого матеріалу з метою поглиблення їх знань з іноземної мови. У свою чергу набуті знання дозволяють студентам усвідомити методики застосування лінгвокраїнознавчого матеріалу. Але процес формування професійних умінь майбутнього вчителя потребує поетапного його здійснення, систематичного і послідовного.

Теоретичний аналіз джерел, в яких розкривається можливість поетапного здійснення навчання студентів, дозволив зробити висновки про недостатність розкриття в літературі педагогічних умов, створення яких сприяє формуванню професійних умінь.

На нашу думку, і як покаже власний досвід роботи зі студентами, найбільш ефективною умовою при вивченні іноземної мови є використання лінгвокраїнознавчого матеріалу, який дозволяє майбутнім педагогам не тільки поглибити інтелектуальні знання, але й ознайомитись з культурою певної країни.

Нами виявлена низка педагогічних умов, створення яких у навчально-виховному процесі вищої школи сприяє формуванню професійних умінь. До таких умов ми віднесли:

1. На практичних заняттях з іноземної мови з метою розвитку у студентів пізнавального інтересу необхідно використовувати: відомості з історії країни, мову якої вивчають студенти; біографічні дані відомих людей цієї країни; конкретні факти та приклади, які спонукають їх до роздумів; самостійний аналіз узагальнення та систематизацію знань з іноземної мови.

2. Потрібно роз'яснювати студентам вимоги щодо організації навчально-виховного процесу при застосуванні лінгвокраїнознавчого матеріалу. При цьому доцільно враховувати ролі і можливості всіх трьох функцій навчання: дидактичну, виховну і розвиваючу.

3. Виключно можливе значення для лінгвокраїнознавчого навчання іноземній мові має сам навчальний матеріал, який насичений країнознавчою інформацією про країну, який повинен надати можливість студентам долучитися до уявного середовища. Йдеться про імена персонажів, певні реалії побуту, географічні пункти та історичні епізоди, тобто все, що в цілому повинно створювати спеціальні фонові знання і здібність студента до активного розвитку пізнавального інтересу в процесі навчання.

4. Насиченість країнознавчою тематикою аудиторних і позааудиторних занять не означає, що вони повинні дублювати курс історії або літератури, а також претендувати на його систематичність. Вони мають лише реалізувати міжпредметні зв'язки між навчальними курсами, тобто інтегрувати інтелектуальні знання та уміння.

5. У процесі використання лінгвокраїнознавчого матеріалу необхідно широко використовувати вправи та питання, спрямовані на продуктивну інтелектуальну діяльність студентів, активне осмислення інформації з іноземної мови, що забезпечує формування професійних умінь майбутнього вчителя на основі застосування лінгвокраїнознавчого матеріалу.

6. При проведенні занять з іноземної мови необхідно враховувати, що матеріал з однієї і тієї ж теми, методи роботи над ним повинні бути якісно різними. Мовні заняття слід максимально приблизити до формування комунікативних умінь на засадах удосконалення мовленнєвої іноземної техніки.

7. Формування професійних комунікативних умінь не виключає використання наукових і науково-популярних текстів при вивченні мови.

Досліджуючи аспект країноведення на більш розвинутому етапі навчання і розглядаючи його як засіб інтенсифікації навчального процесу, Г.В.Савченко відмічає, що різноманітність способів роботи над темою, розкриття її змісту дозволяє глибше аналізувати певні явища, створює передумови дискусії, дозволяє висловлювати аргументовані погляди, думки [4, с.59]. Доцільно при розробці завдань для студентів матеріал брати з різних джерел: газет, журналів, творів художньої літератури. Використовують їх найчастіше для перевірки міцності засвоєння знань студентами, для закріплення пройденого матеріалу.

8. Формування професійних умінь майбутнього педагога має здійснюватись на засадах розвитку інтересу до виконання пізнавальних завдань, в процесі вирішення яких не тільки відбувається поглиблення знань студентів, оволодіння раціональними способами розумової діяльності, але й формується готовність керуватися засвоєними знаннями на практиці. Таку виховну роль може виконувати тільки система пізнавальних знань, що впливає зі змісту та логіки навчального процесу і торкається емоційної сфери та свідомості особистості.

9. Професіоналізація змісту навчання означає, що лексико-граматичний матеріал, який викладач пропонує студентам для самостійного опрацювання, має базуватися на текстах про педагогічну діяльність й професію вчителя, а також автентичних текстах

педагогічної тематики (з історії педагогіки, про розвиток педагогічної думки країн мови, яка вивчається і т. ін.). Так, на першому курсі у першому семестрі студентам доцільно запропонувати опрацювати мовні теми: “Я – студент педагогічного університету”; “Мій педагогічний університет”; “Професія вчителя”, які розглядаються під час аудиторних занять, але й самостійна робота має виконуватися паралельно і безпосередньо пов’язана з визначеною тематикою.

Для реалізації даної педагогічної умови на другому курсі студенти залучаються до роботи з автентичними тестами, наприклад, з історії педагогіки: “Освіта в Давній Греції і в Давньому Римі”, “Культура Середніх віків і освіта” та ін. Під час опрацювання таких текстів студент лише отримує на аудиторних заняттях рекомендації щодо виконання тих чи інших вправ до й після текстових, а основну роботу виконує самостійно. Використання визначеної тематики змістовного матеріалу під час вивчення іноземної мови надає значні можливості щодо залучення студентів до активної пізнавальної діяльності.

10. Студентам необхідно пропонувати більш складні завдання, які вимагають наявності певних професійних знань, умінь і навичок, а саме:

- поділити самостійно опрацьований текст на логічно-завершені частини, визначити головну ідею в кожній з них і підготувати план, тези, конспект;
- підготувати виступ за темою, опрацьованою самостійно;
- розробити зміст рольової гри й розіграти її під час аудиторного заняття.

11. Розробляючи методичні рекомендації до курсу “Іноземна мова в педагогічному університеті”, О.В.Малихін вважає, що при виконанні такого типу завдань, студент відчуває недостатність обсягу інформації, отриманої з тексту. Це стимулює його самостійно звернутися до додаткових джерел інформації. Він самостійно включається в пізнавальну діяльність й чим цікавішою з професійної точки зору буде інформаційне навантаження матеріалу для самостійного опрацювання, тим більше буде бажання студента отримати додаткові відомості [1, с.31].

Процес формування потреби студентів в професійно-педагогічній самоосвіті засобами іноземної мови є одним з провідних мотиваційно-стимулюючих компонентів.

Студент відчуває незадоволеність власним рівнем професійно-педагогічних знань і намагається його покращити.

Таким чином, ми звернули увагу на деякі педагогічні умови, створення яких має сприяти формуванню професійних умінь майбутнього вчителя. Систематична та послідовна робота щодо

створення зазначених педагогічних умов та дотримання їх (використання лінгвокраїнознавчого матеріалу; включення студентів у самостійну пізнавальну діяльність по використанню лінгвокраїнознавчого матеріалу; створення цілеспрямованої системи пізнавальних завдань, розв'язання яких сприяє розвитку комунікативних умінь майбутніх учителів тощо), ефективно впливає на формування професійних умінь майбутнього вчителя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Малихін О.В. Методичні рекомендації до курсу “Іноземна мова в педагогічному університеті”. – Кривий Ріг: КДПУ, 2003. – 40 с.
2. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник для ВНЗ/ Кер. кол. авторів Ніколаєва С.Ю. – К.: Ленвіт, 1999. – 320 с.
3. Морська Л.І. Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов для спеціальних цілей // Іноземні мови. – 2002. – №2. – С. 23-24.
4. Савченко Г.В. Аспект страноведення на продвинутому етапі навчання як средство интенсифікації учебного процесса // Страноведение и лингвострановедение в преподавании иностранного языка: Тезисы докл. науч. конф. МГИМО. – М.: МГИМО, 1980. – 110 с.

*Наушчик Н.В.
Соціально-економічний університет
м. Севастополь*

ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНИХ І ПОВЕДІНКОВИХ ПРОЯВІВ ТА ПРИРОДНО-ДИНАМІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

Постановка проблеми. У контексті завдань удосконалення професійної підготовки психологів – що є актуальним, зважаючи на значне поширення в Україні останнім часом психологічної освіти – важливим є встановлення специфіки взаємозв'язку професійно значущих особистісних якостей з іншими особистісними характеристиками – природженими та набутими. Це надає підстав для визначення як міри підвладності професійно значущих якостей особистості цілеспрямованому формуючому та коригуючому впливу, так і напрямів та способів здійснення такого впливу.

Література свідчить, що, серед якостей, з якими пов'язують успішність чи неуспішність професійної діяльності психолога, важливе місце посідають емоційні та поведінкові властивості і тенденції його особистості (О.Ф.Бондаренко, В.В.Колпачников, Р.Кочюнас,